

**DIAGNOZA I CELE POLITYKI
ZDROWOTNEJ**

razem

DIAGNOZA I CELE POLITYKI ZDROWOTNEJ

Dokument programowy Partii Razem

Wstęp	3
Poprawa stanu zdrowia obywateli i obywaterek	5
Finansowanie i struktura systemu	6
Ochrona zdrowia przyjazna pacjentom i pacjentkom	7
Ochrona zdrowia przyjazna pracownikom i pracownicom	8

Praca nad dokumentem: Jerzy Przystajko, Kaja Filaczyńska, Barbara Brzezicka, Wioleta Krysiak; zespół koła tematycznego Zdrowie i Komisji zdrowia Rady Krajowej Razem.

Dokument przyjęty przez Radę Krajową w dn. 23.05.2017

razem

www.partiarazem.pl

Partia Razem, ul. Jezierskiego 7/LU 1,
00-457 Warszawa

Wstęp

Polski system ochrony zdrowia znajduje się w nieustannym kryzysie. Pacjentki i pacjenci szukają pomocy medycznej zbyt późno, trafiają do lekarza już z zaawansowanymi schorzeniami, czekają zbyt długo na specjalistyczną pomoc, po czym nierzadko rezygnują z leczenia z powodu wysokich cen leków. **Sama perspektywa zetknięcia się z publiczną ochroną zdrowia budzi lęk.** Kojarzy się z gigantycznymi kolejkami, utrudnionym dostępem do leczenia, wymuszaniem korzystania z usług w sektorze prywatnym.

Opłakany stan polskiej ochrony zdrowia widać także w statystykach: **osoby mieszkające w Polsce statystycznie żyją krócej i w gorszym stanie zdrowia niż przeciętni Europejczycy i Europejki.** Dynamika zmian wskaźników stanu zdrowia populacji jest niewielka, a dystans Polski od średniej europejskiej utrzymuje się na stałym poziomie. Występują znaczne nierówności w zdrowiu związane z miejscem zamieszkania, zamożnością czy poziomem wykształcenia. **Brakuje spójnej i skutecznej profilaktyki zdrowotnej.** Ochrona zdrowia zamiast na zapobieganiu chorobom oraz wczesnej diagnozie, oparta jest na leczeniu schorzeń w zaawansowanym stadium i ich powikłań.

Skutki zaniechań widać już wśród najmłodszych. Wady postawy stwierdza się u około 90% licealistek i licealistów, próchnicę ma ponad połowa dzieci trzyletnich i aż 90% piętnastoletnich, a na nadwagę lub otyłość cierpi w Polsce niemal 16% dzieci i młodzieży. Brak odpowiedniej edukacji zdrowotnej doprowadził do tego, że rośnie pokolenie dorosłych, które szybko stanie się pacjentami, a jakość ich życia będzie obniżona przez schorzenia, które rozwijają od najmłodszych lat.

Polska ochrona zdrowia to środowisko wrogie także własnym pracownikom i pracownikom. Brakuje personelu medycznego niemal wszystkich profesji, istnieje znaczna luka pokoleniowa. W większości miejsc normy zatrudnienia nie istnieją lub są zbyt niskie. **Powszechne jest stosowanie form zatrudnienia pozwalających na łamanie norm czasu pracy.** Personel jest przemęczony, wyrabia permanentnie nadgodziny, by zapewnić odpowiednią obsadę placówek oraz osiągnąć wynagrodzenie pozwalające na zaspokojenie potrzeb życiowych i wymogów ustawicznego kształcenia. Z powodu złych warunków pracy i niskich płac część kadry medycznej emigruje z kraju, często nawet nie podejmując pracy po ukończeniu studiów.

Wszystkie te problemy są skutkiem traktowania opieki zdrowotnej jako niepotrzebnego kosztu i trwającego wiele lat dramatycznego niedofinansowania publicznego systemu ochrony zdrowia. WHO postuluje odsetek 6,8% PKB jako najniższy dopuszczalny poziom nakładów na ochronę zdrowia w krajach rozwiniętych. **W Polsce na publiczną ochronę zdrowia przeznaczamy około 4,4% PKB. Do 2020 roku rząd nie planuje istotnie zwiększyć tego finansowania.**

Zdrowie obywateli i obywaterek to jeden z najważniejszych celów dobrze działającego państwa. **Polityka zdrowotna nie może być traktowana jako niewygodny koszt.** Zmiany w ochronie zdrowia nie mogą polegać na pozornych działaniach, przesunięciach i reorganizacjach wprowadzanych przez kolejne rządy w celu mydlenia oczu wyborcom i wyborczyniom. Potrzebna jest radykalna reforma opierająca się na znacznym zwiększeniu finansowania.

Wymaga to odpowiedzialnych rządów, które będą potrafiły postawić się lobbystom wielkiego biznesu i zwiększyć wpływy do budżetu w takim stopniu, w jakim wymaga tego sprawne funkcjonowanie państwa. W przeciwnym razie skutki zaniechań będą katastrofalne dla całego społeczeństwa.

Dotychczasowe rządy kierowały się ideologią neoliberalną, która na pierwszym miejscu stawia wzrost gospodarczy. **Pozwolono również na komercjalizację usług medycznych, tworzącą system dwóch prędkości, w którym najmniej zarabiający nie mają dostępu do szybkiej i skutecznej pomocy medycznej.** Zamiast zwiększyć liczbę etatów, pozwala się na przeciążanie personelu medycznego, co odbija się na jego zdrowiu, a także na jakości pracy.

Zadaniem państwa nie jest ułatwianie życia najbogatszym, ale ochrona praw najłabszych. Większe wsparcie osób z niepełnosprawnościami, chorych przewlekle, osób starszych, a także opiekunek i opiekunów osób niesamodzielnych pozwoli na stworzenie zdrowszego społeczeństwa, w którym nie ma równych i równiejszych, w którym choroba czy niepełnosprawność w rodzinie nie jest wyrokiem.

Na stan naszego zdrowia wpływa nie tylko jakość opieki zdrowotnej, ale również warunki życia. Tylko spójna prospołeczna polityka może trwale poprawić stan zdrowia Polek i Polaków, którzy obecnie są bardziej niż obywatelki i obywatele innych państw rozwiniętych narażeni na choroby związane ze złą organizacją pracy i niską jakością usług publicznych. **Brak stabilności to nie tylko ryzyko chorób serca i układu krążenia, czy chorób psychicznych.** To również brak możliwości skorzystania z płatnego zwolnienia w przypadku choroby, która bez odpoczynku i odpowiedniego leczenia może doprowadzić do groźnych powikłań. To wreszcie przepracowanie, brak czasu i wysokie ceny, które powodują, że aktywność fizyczna i zdrowy styl życia są często luksusem dostępnym tylko dla najbardziej uprzywilejowanych.

Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości usług medycznych jest obowiązkiem państwa, które nie może tej odpowiedzialności spychać na prywatne firmy. Nie zgadzamy się, żeby logika zysku rządziła zdrowiem i życiem Polek i Polaków. Prawo do dobrej i skutecznej opieki zdrowotnej jest podstawowym prawem obywatelskim i nie może być przywilejem najbogatszych.

1. POPRAWA ZDROWIA OBYWATELI I OBYWATELEK

Podstawowe problemy:

- **Długość życia i lata życia w zdrowiu dla Polski poprawiają się systematycznie, jednak w tempie niewystarczającym**, by dogonić kraje wysoko rozwinięte. Ze względu na znaczne rozpowszechnienie w populacji czynników ryzyka chorób sercowo-naczyniowych, są one najczęstszą przyczyną zgonów.
- Znaczne **nierówności stanu zdrowia** zależne od miejsca zamieszkania i poziomu wykształcenia pacjentów.
- **Alarmujące wskaźniki dotyczące zdrowia dzieci i młodzieży**
- **Niski poziom wiedzy w społeczeństwie odnośnie zdrowia**, podstaw fizjologii człowieka, najczęstszych stanów chorobowych.

Cele:

- **Poprawa stanu zdrowia Polek i Polaków do poziomu państw wysokorozwiniętych**, wyrażona w długości życia, długości życia w zdrowiu i pozostałych latach życia w zdrowiu.
- **Zmniejszenie nierówności stanu zdrowia** związanych z miejscem zamieszkania i poziomem wykształcenia.

Proponowane działania:

- **Ustanowienie medycyny prewencyjnej jako dziedziny priorytetowej.** Prowadzenie kompleksowej profilaktyki zdrowotnej, szczególnie w zakresie występowania czynników ryzyka chorób sercowo-naczyniowych oraz nowotworowych, z uwzględnieniem terapii uzależnień.
- **Uczynienie fundamentem profilaktyki zespołu Podstawowej Opieki Zdrowotnej**, składającego się z lekarza, pielęgniarki, położnej, dietetyka, fizjoterapeuty, psychologa i farmaceuty, który wspiera osoby zdrowe, aby jak najdłużej pozostawały w zdrowiu oraz realizuje i nadzoruje programy profilaktyczne dla dzieci i osób dorosłych.
- **Wprowadzenie do szkół zajęć z wiedzy o zdrowiu, uwzględniających naukę pierwszej pomocy, edukację seksualną**, a także objawy najczęstszych stanów chorobowych i odpowiedzialne samoleczenie. Przywrócenie opieki pielęgniarskiej w szkołach.
- Zapewnienie bezpłatnej opieki stomatologicznej dla dzieci i młodzieży.
- Podjęcie przez Ministerstwo Zdrowia szerszych działań edukacyjnych skierowanych do dorosłych, w tym promocji szczepień.
- **Zakaz reklamy leków i suplementów diety**, ograniczenia w reklamie niezdrowej żywności skierowanej do dzieci, wprowadzenie instrumentów fiskalnych mających na celu redukcję sprzedaży niezdrowej żywności, na przykład tzw. „podatku od cukru”.

2. FINANSOWANIE I STRUKTURA SYSTEMU

Podstawowe problemy:

- Trwające od wielu lat **niedostateczne nakłady na publiczną ochronę zdrowia i ich głębokie konsekwencje kadrowe i infrastrukturalne.**
- Rozmieszczenie placówek nie mające oparcia o mapy potrzeb zdrowotnych oraz nierównomierny dostęp do świadczeń.
- **System płatności za leczenie, który sprzyja segregacji pacjentów i ich schorzeń zależnie od opłacalności.**
- **Brak nowoczesnego, jednolitego systemu informatycznego** obsługującego dokumentację medyczną, umożliwiającego koordynację opieki oraz gromadzenie danych na temat funkcjonowania ochrony zdrowia i jakości leczenia, co powoduje znaczne marnotrawstwo środków.
- System przedkładający drogie leczenie szpitalne i medycynę interwencyjną nad opiekę ambulatoryjną i medycynę prewencyjną.
- **System, który uprzywilejowuje placówki prywatne,** świadczące te usługi, które się opłacają i zapewniają zysk firmie, kosztem placówek publicznych, do których wypychane są najbardziej kosztowne zabiegi.

Cele:

- **Zatrzymanie postępującej komercjalizacji opieki zdrowotnej. W dalszej perspektywie jej dekomercjalizacja.**
- **Priorytet: finansowanie profilaktyki i leczenia ambulatoryjnego**
- Zapewnienie lepszego i równomiernego dostępu do świadczeń, głębsza koordynacja leczenia na poziomie województw.
- Uporządkowanie systemu wyceny świadczeń. Wprowadzenie wymaganego zakresu świadczeń w placówkach, które otrzymują publiczne finansowanie.
- Szybka i sprawna informatyzacja ochrony zdrowia, z zachowaniem bezpieczeństwa przechowywanych danych.

Proponowane działania:

- **Niezwłoczne zwiększenie nakładów na publiczną ochronę zdrowia do minimum dla kraju rozwiniętego wg WHO (6,8% PKB) poprzez wprowadzenie ostrej progresji podatkowej.** Stopniowe dążenie do finansowania zalecanego przez WHO, tj. 8% PKB
- **Przeniesienie finansowania ochrony zdrowia w całości do budżetu państwa.**
- Skierowanie dominującego strumienia środków na medycynę prewencyjną i ambulatoryjną opiekę specjalistyczną.
- Audyt i restrukturyzacja bazy placówek pod kątem dostosowania do potrzeb populacji i równomiernego dostępu do świadczeń. Opracowanie katalogu świadczeń wymaganych od jednostek zależnie od poziomu referencyjnego.

- Stworzenie transparentnego, publicznie dostępnego systemu oceny i kontroli skuteczności, bezpieczeństwa i jakości leczenia w placówkach. Wprowadzenie skutecznych mechanizmów naprawczych dla placówek, w których wykazano nieprawidłowości.
- Promocja działalności podmiotów leczniczych w formule non-profit oraz prowadzenia działalności leczniczej w ramach podmiotów gospodarki społecznej. **Eliminacja motywu zysku z obszaru medycyny.**
- **Zwiększenie inwestycji w publiczną opiekę zdrowotną.** Państwo nie może się wycofywać z tej kluczowej dla społeczeństwa dziedziny, a państwowa opieka zdrowotna musi być podstawą działania systemu.

3. OCHRONA ZDROWIA PRZYJAZNA PACJENTOM

Podstawowe problemy:

- Brak jednolitych standardów leczenia i diagnostyki w jednostkach otrzymujących publiczne środki.
- Niedostateczna koordynacja działań placówek zdrowotnych i niewystarczająca współpraca między jednostkami podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej i szpitalami w opiece nad pacjentem.
- Zbyt częste prowadzenie diagnostyki specjalistycznej w szpitalach, hospitalizacje wydłużane ze względów rozliczeniowych i organizacyjnych, co generuje koszty oraz naraża pacjentów i pacjentki na niedogodności i powikłania.
- Wysoki poziom współpłacenia za leki.
- Pomijanie zdrowia reprodukcyjnego i psychicznego w polityce zdrowotnej.
- Niewystarczający dostęp do nowych i skutecznych terapii, w tym szczególnie leczenia onkologicznego, leczenia bezpłodności metodą „in vitro”, terapii przeciwbólowej i terapii preparatami kanabinoidów.
- Pacjenci mają niewielki wpływ na działanie ochrony zdrowia i wprowadzane reformy, przestrzeganie praw pacjenta jest niewystarczające, a pozycja Rzecznika Praw Pacjenta słaba.
- Nieuporządkowany i niesprawny system raportowania błędów i niepożądanych zdarzeń medycznych oraz dochodzenia odszkodowań.

Cele:

- **Podniesienie jakości usług medycznych i opieki nad pacjentami.**
- Skoordynowanie opieki zdrowotnej, która ułatwi prowadzenie opieki nad pacjentem.
- Zmniejszenie ilości hospitalizacji na rzecz diagnostyki oraz leczenia ambulatoryjnego.
- Ułatwienie dostępu do nowoczesnych terapii.
- Obniżenie odpłatności za leki.
- Demokratyzacja ochrony zdrowia: przedstawiciele pacjentów we wszystkich ciałach decyzyjnych w ochronie zdrowia.
- Usprawnienie zgłaszania i wypracowanie wydolnego mechanizmu dochodzenia roszczeń z tytułu błędów medycznych.

Proponowane działania:

- **Powszechny dostęp do opieki zdrowotnej dla wszystkich mieszkańców i mieszkank, niezależnie od zatrudnienia i opłacania składek.**
- Stworzenie standardów leczenia w randze prawa powszechnego, które na etapie zawierania umowy będą zobowiązywały jednostki otrzymujące publiczne finansowanie do świadczeń odpowiedniej jakości.

- **Aktywna polityka w obszarze praw reprodukcyjnych: standardów opieki okołoporodowej, dostępu do antykoncepcji, in vitro i aborcji.**
- Lepsza koordynacja opieki nad pacjentem dzięki informatyzacji.
- Usprawnienie procedur, by od rejestracji do refundacji leku miało mniej czasu.
- Działania mające na celu upowszechnienie stosowania leków generycznych.
- Stworzenie organizacjom pacjenckim możliwości wpływu na opiekę zdrowotną poprzez obligatoryjne konsultacje społeczne, powołanie Rady Pacjentów przy Ministerstwie Zdrowia, zmianę roli i znaczenia Rzecznika Praw Pacjenta.
- Systematyzacja kompetencji komisji ds. zdarzeń medycznych, reforma systemu w zakresie postępowań pozasądowych ws. zdarzeń medycznych.

4. OCHRONA ZDROWIA PRZYJAZNA PRACOWNIKOM

Podstawowe problemy:

- **Niedobór kadr medycznych.** Niezrównoważony system kształcenia, luka pokoleniowa, wysoki średni wiek specjalistów i personelu pielęgniarskiego.
- **Niskie płace** i niedobór personelu wymuszające pracę personelu w godzinach nadliczbowych, powszechne łamanie norm czasu pracy, brak powszechnych norm zatrudnienia.
- Trudny dostęp i złe warunki kształcenia specjalizacyjnego lekarzy.
- **Rozpowszechnienie umów „śmieciowych”** jako jedynej możliwej formy zatrudnienia.

Cele:

- Zatrzymanie odpływu kadr, wzrost liczby personelu medycznego.
- Wykorzystanie pełnego potencjału specjalistów medycznych.
- Stworzenie przyjaznych warunków zatrudnienia w placówkach ochrony zdrowia.

Proponowane obszary działań

- **Podniesienie płac w ochronie zdrowia wychodzące naprzeciw postulatом związków zawodowych, ze szczególnym uwzględnieniem zawodów najgorzej wynagradzanych.**
- **Wprowadzenie ewidencji czasu pracy** w zawodach medycznych uniemożliwiającej przekraczanie norm czasu pracy.
- Rozszerzenie kompetencji i zwiększenie roli nielekarskich specjalistów medycznych w porozumieniu z poszczególnymi grupami zawodowymi. Wprowadzenie opieki farmaceutycznej.
- **Zwiększenie liczby wyspecjalizowanych lekarzy i lekarek poprzez większą dostępność oraz lepszą jakość kształcenia specjalistów** (m.in. zwiększenie ilości rezydentur, zniesienie wolontariatu jako formy zdobywania specjalizacji, kontrola placówek przez czasową akredytację)
- Ułatwienie nostryfikacji dyplomów osobom, które ukończyły studia medyczne w innych krajach.
- Opracowanie listy zawodów pomocniczych, niewymagających wyższego wykształcenia, w celu wsparcia personelu specjalistycznego, w tym redukcji obciążenia biurokracją. Wyszukanie i promowanie ich zatrudnienia.

razem

www.partiarazem.pl

Partia Razem, ul. Jezierskiego 7/LU 1,
00-457 Warszawa